Kostnické jiskry
Evangelický týdeník

32/2015

11. listopadu 2015 ✦ ročník 100 ✦ cena: 13 Kč

Příští číslo vyjde 25. listopadu 2015

Z obsahu

* *Jenom věřící může pochybovat*
* *Protimluv*

Poselství k 24. neděli po sv. Trojici

Vše je pod Božím soudem
Matouš 25,31–46

Všichni stojíme pod spravedlivým Božím pohledem. Nejen my lidé, nýbrž všechno stvoření. Z Bible to slyšíme tak často, že možná přestáváme vnímat závažnost a konkrétnost tohoto apelu na každého z nás.

Během života poznáváme rozsudky nejrůznějších soudů. Často jsou rozebírány v tisku a podrobovány zdrcující kritice. Skoro každý se cítí oprávněn k nim něco říci. Lidské soudy se totiž velice liší svými důrazy i výkladem práva.

Perikopa pro 24. neděli po Trojici je vlastně také rozsudkem, ale tisk se jím běžně nezabývá. Kostnické jiskry jsou výjimkou.

Jen jeden soud a jeho verdikt totiž nepodléhá kritice veřejnosti a nemůže být zpochybňován, a to je **Boží soud.**

Je to soud, před nímž budeme všichni jednou stát. A tak je dobré se včas upamatovat, že chování každého člověka je pod mikroskopem Božího pohledu. Každý se svým chováním někam zařazuje, někdo mezi ovce, jiný mezi kozly, a někdo třeba navždy zůstane oslem.

Měřítka, jež na naše chování nasazuje Syn člověka, který jednou přijde ve slávě a v doprovodu andělů nás soudit, jsou netypická a velmi se liší od soudů lidských. Asi proto na ně tak snadno zapomínáme.

Patří sem soucit s těmi, kdo jsou malí a slabí, kdo jsou v nesnázích a bídě. Dát napít žíznivému a najíst hladovému, obléci nahého. Jsou to pravidla neobvyklá, ale vcelku logická a chce se s nimi souhlasit. Cit k tomu vybízí.

Ale jsou v praxi opravdu tak jednoduchá? A jsme pro ně dost citliví?

Nejde přece jenom o to, jak se budeme chovat k Božímu Synu, ale o to, jak se budeme chovat k lidem kolem nás, k jejich bídě a nouzi.

Tato naše současná doba je prubířským kamenem. Nejde jenom o to, jak se zachováme před tváří světa, ale jde o to, jak se zachováme před tváří Boží. Všichni a všechno přece podléhá Božímu soudu!

Pavel Klimeš,
jáhen ČCE Karlovy Vary

Církev káže

Tak se to dá říci teprve od reformace, kdy se kázání stalo srdcem církve. Kázání však přestalo být náboženským projevem nebo promluvou a stalo se výkladem, či komentářem biblických slov. Bible se stala nezbytnou knihou pro kazatelovo kázání a kazatel sám dostal titul, který přesně vymezoval jeho úkol: služebník Božího slova, jenž je k tomu odborně vyškolen a církví slavnostně pověřen a oddělen od ostatních věřících, je ordinován.

Tato kazatelova služba funguje v církvi po dlouhá staletí bez zpochybnění. Teprve v poslední době, ve 20. století se církev ocitla v krizi a do krize se dostalo zvláště kázání. Obecně se pociťuje, že kázání neoslovuje moderního člověka. Teologické fakulty se cítí obžalovány ve své teologické a praktické výuce. Z teologů, kteří se zasloužili o radikální teologickou obnovu, jmenujme toho nejvýznačnějšího, Švýcara Karla Bartha. Současně s ním se někteří Němci úspěšně pokusili o nový pohled na teologii Martina Luthera, ve Švédsku podobně vystoupil Eimer Billing. U nás na české fakultě to byl J. L. Hromádka a o generaci mladší J. B. Souček.

Nicméně jejich nový výklad biblického poselství nebyl s to změnit stav krize. Nicméně podařilo se mu obživit církevní kázání, ale nepodařilo se mu odstranit základní neporozumění moderního člověka vůči kázání. Vlastně se nejedná o neporozumění, neboť církevní kázání se nedostává ani do jeho uší, je odmítnuto dřív, než se k němu dostane. I tak zvaná evangelizace, zamýšlená získat cizí nebo odcizené, bojuje z velké části do prázdna. Dosahuje k těm, kdo stojí na okraji sborového života, ale nedosáhne k těm, kdo se mu odcizili.

Proč ten nezájem a neporozumění moderního člověka? Abychom se uvarovali přehánění, pamatujme, že stále ještě existují v našich sborech skupiny našich bratří a sester, kteří oceňují, že dostávají od svých kazatelů živé kázání a v něm mnoho podnětů k promýšlení i pokynů na

Dokončení na str. 2

Aktuálně: Co dělal na sjezdu mládeže v Litoměřicích mistr Jan Hus?

Inu tak, jakž celý život svůj ve zvyku měl. Procházel se mezi lidem, dobré chválil a zlé kaceřoval. Hovořil s prostými i učenými, malými i velkými. Pamětliv Kristova milosrdenství snažil se těm, kteří o milosrdenství stáli, také milosrdenstvím posloužit. V této souvislosti pak přece jednu věc si vzal na tuto akci obzvlášť do pozornosti. Téma sjezdu znělo „Přes čáru“. I rozpomenul se mistr Jan na doby, kdy byl ještě malým Jeníčkem z Husince a kterak že si fizulemi s ostatními hošíky dosyta i do omrzení vynahráli. I jal se učit přítomnou omladinu hru zvanou „čára“, kde fizule musí se obmyslným hodem co nejblíže čáře přiblížiti, ale přes čáru ani kousíček přeletěti nesmí. Fizulí nebylo, snad už bylinu tuto hospodyňky ani nepěstují. Za dobrou náhradu posloužila „céčka“. Ba ještě lepší náhradu, neb se z nich umný řetízek pospojovati dal a tak se hráči na délce řetízku snadněji poměřili, který že jest šikovnějším.

Leč bylo mnohých, kteří skrovný svůj majeteček záhy prohráli – a tehdy přicházeli za mistrem Janem a osvědčili-li svoji znalost z historie, dostali za správné zodpovězení po „céčku“. Otázky to nebyly těžké. Ve své dobrotě mistr Jan se tázal, kdy že byl upálen a kde. Kde že ono město leží. Též na své současníky, předchůdce i následovníky se dotázal, na bitvy Jana Žižky… Nu, nebylo to těžké, ale pravdou jest, že někteří žáčci výborné, jiní zas pramalé znalosti osvědčili. Inu – jako je tomu dnes. Ti, kteří po správné odpovědi získali céčko, s radostí se pak opět vrhali do hry, vyhrávali, prohrávali… A prohrávali-li více než vyhrávali, chodili si pro další otázky. A mistr Jan neposmíval se hloupým či nešikovným, ale s dobrotivostí srdce jich k píli a cviku povzbuzoval. Však Madlenka Mazurů z Libně, která se mezi hráči nejmenší zdála a z počátku znovu a znovu si pro otázku chodila, takové umělosti při hře došla, že i nejostřílenější borce o jejich céčka připravila a právem pak před vším shromážděním oslavena byla.

zaznamenal a sepsal
Jaroslav Pechar

Tiskárna v Kralicích

Den tiskařů v Památníku Bible kralické

V sobotu 12. září 2015 se v Památníku Bible kralické v Kralicích nad Oslavou konal Den tiskařů. Návštěvníci mohli sledovat, jak začátkem 17. století vznikaly knihy. Studio bez kliky Romana Prokeše předvádělo výrobu ručního papíru, odlévání literek a tisk stránek na dobovém knihařském ručním lisu. V památníku studenti Střední školy grafické v Brně předváděli ruční šití knihy.

V 10 hodin před pomníkem knihy generální ředitel Moravského zemského muzea v Brně PhDr. Mgr. Martin Reissner, PhD., ředitel Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě Mgr. Miroslav Vaškových a starosta Kralic ing. Emil Dračka, MBA, slavnostně Den tiskařů zahájili. Představili společný projekt „Komenského cesty“ a otevřeli putovní výstavu o životě, odkazu a díle J. A. Komenského zapůjčenou z Uherského Brodu. Výstava na 12 panelech popisuje dobu a snahy Učitele národů.

Den tiskařů pokračoval odpoledne v Památníku přednáškami. První Mgr. Petr Zemek (historik uherskobrodského Muzea J. A. Komenského) nazval „Jan Amos Komenský a výstava Jak chtěl změnit svět“. Připomněl v ní životní běh Komenského. Vývoj jeho názorů na zlepšení světa rozdělil do tří období: přípravné před odchodem do exilu, v Lešně, kde dospěl k „Pansofii“ (Vševědě), a v Amsterdamu, kde své představy sepsal v díle „Všenáprava věcí lidských“.

Druhou přednášku Mgr. Jiří Mitáček, PhD. (náměstek generálního ředitele Moravského muzea pro odbornou činnost) věnoval kralické tiskárně a Biblí české. V druhé polovině 16. století vzniklo v Ivančicích pod ochranou a podporou Žerotínů centrum Jednoty bratrské. Součástí centra byla vedle školy a kostela i rozsáhlá knihovna a tiskárna. Skupina teologů a znalců biblických jazyků pod vedením Jana Blahoslava překládala Bibli do češtiny z originálů. Překlad byl doplněn poznámkami a odkazy, věc v té době zcela ojedinělá. V roce 1578 se tiskárna přestěhovala na kralickou tvrz, kde vyšla v několika vydáních celá Bible a řada dalších děl. Po vyplenění tvrze císařským vojskem bylo zařízení tiskárny 1621-29 uloženo v Náměšti nad Oslavou. Tiskárna ještě sloužila Komenskému v Lešně. Kralický překlad Bible měl mimořádný význam i v dalších stoletích, v národním obrození, vycházeli z něj i katolíci.

Dokončení na str. 2

Z církví doma i ve světě

Soud v Paříži osvobodil aktivistky Femen ve věci provokace v Notre-Dame

Odvolací soud v Paříži 29. října potvrdil osvobozující rozsudek nad osmi členkami radikálního hnutí Femen, které se předloni na oslavu rezignace papeže Benedikta XVI. svlékly do půl těla v pařížském chrámu Notre-Dame a podle žalobců poškodily jeden z jeho zvonů. Stejně tak soud potvrdil odsouzení strážných chrámu za násilí, které proti demonstrantkám tehdy použili. Uvedly to agentury AFP a Reuters.

Prokuratura pro feministky žádala pokuty kvůli údajnému poškozování majetku, soud ale loni došel k závěru, že nic nedokazuje, že pozlacení zvonu Marcel poškodily aktivistky. Ženy zdůrazňovaly, že do tohoto a dalších zvonů, které byly tehdy vystaveny v hlavní lodi chrámu, tloukly jen klacky omotanými plstí. Prokuratura se loni odvolala a dál požadovala, aby každá z žen dostala pokutu 1000 eur. Původně šlo o devět členek Femen, ale jedna z nich podle agentur mezitím zemřela.

"V tomto případu byly skutečnými oběťmi aktivistky, na které zaútočili členové bezpečnostní stráže chrámu Notre-Dame. My jsme pouze využily svého práva na svobodu vyjadřování," řekla podle Reuters novinářům po verdiktu jedna ze souzených členek Femen Elvire Charlesová. "Už žádného papeže!" a "Vypadni, homofobe" skandovaly tehdy členky Femen s tradičně odhalenými ňadry ve světoznámém římskokatolickém chrámu, který navštěvují miliony turistů. Soud loni odsoudil tři strážné, při jejichž zákroku přišla jedna z žen o zub, k podmíněným pokutám 300 až 1000 eur. Odvolací tribunál jednoho viny zprostil a u dvou ostatních původní rozsudek potvrdil.

podle ČTK

Podmínky pro přiznávání zvláštních práv církvím se nezpřísní

Sněmovna zamítla 27. října v úvodním kole novelu opozičního Úsvitu, podle níž by se k takovým žádostem musely vyjadřovat i tajné služby a policie. Církve by nesměly podle předlohy vzbuzovat důvodnou obavu nebo podezření, že ohrožují zahraničněpolitický zájem České republiky nebo veřejný pořádek a národní bezpečnost. Takzvaná zvláštní práva znamenají právo zřizovat církevní školy, vyučovat náboženství na státních školách nebo konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky. Církev s těmito právy může také pověřit své duchovní duchovenskou službou v armádě nebo ve věznicích. Proti předloze se postavila i vláda, která upozornila mimo jiné na politizaci rozhodování. Skutečnost, že k omezení náboženské svobody by stačily jen obavy nebo podezření z ohrožení, by prý mohla být protiústavní.Většina diskutujících poslanců, kteří předlohu podpořili, varovala před islámem. Poslanec za Úsvit Martin Lank ale zdůraznil, že norma se nedotýká náboženské svobody. Zamítnutí předlohy, byť až ve druhém hlasování, prosadil předseda klubu TOP 09 a Starostů Miroslav Kalousek, podle kterého nerespektuje rovné podmínky. Změna zákona měla podle autorů zabránit šíření radikálních myšlenek, které nejsou slučitelné s evropským civilizačním okruhem.

podle ČTK

Protestantští pastoři vnímají papeže Františka a Římskokatolickou církev pozitivně

Nový průzkum ukázal, že papež František má pozitivní vliv na to, jak protestantští pastoři vnímají Římskokatolickou církev. Podle průzkumu americké organizace LIFEWAY téměř 40 procent amerických pastorů uvádí, že pod vedením současného papeže vnímají církev lépe. Polovina nicméně tvrdí, že nesouhlasí s jeho názory v teologických otázkách.

Téměř dvě třetiny (63 %) uvedly, že vidí Františka jako ryzího křesťana a bratra v Kristu. Jen něco přes pětinu (22 %) s tímto tvrzením nesouhlasí. Devět z deseti pastorů tvrdí, že římští katolíci mohou být znovuzrození křesťané. Pět procent si naopak myslí, že nemohou. Někteří komentátoři připisují Františkovu oblibu jeho mírnému postoji k otázkám, jako jsou homosexualita a potraty, a jeho evidentní víře v Ježíše, v jehož jméně vášnivě obhajuje chudé.

podle www.krestandnes.cz

Den tiskařů v Památníku Bible kralické

Dokončení ze str. 1

Po krátké přestávce, během které se vyčasilo, program pokračoval v kostele sv. Martina. David Rafael (popularizátor národní identity z pohledu české reformace) se ve své přednášce věnoval Karlu staršímu ze Žerotína. Tento ochránce pravdy, lidí, práva, vzdělanosti i samotných Kralic byl jedním z nejmocnějších šlechticů na Moravě. Zážitky z bojů v mládí ve Francii ho přivedly k politice jednání. Varoval české stavy před povstáním. Razil zásadu „Vy, kteří spravujete lid, milujte moudrost." Svá panství spravoval v duchu „Žiji, abych sloužil lidem", proto byl velmi oblíben. Financoval centrum a tiskárnu Jednoty bratrské, podporoval také Komenského a oběti rekatolizace.

Sobotní program v Kralicích zakončila ekumenická bohoslužba a večerní pěvecký koncert 10. ročníku festivalu Jakub Pustina a jeho hosté.

Poděkování za zdařilou akci i když s menší účastí patří manželům Petránkovým, Monice Doležalové, všem přednášejícím a řadě dalších, kteří pod patronací Moravského zemského muzea a Muzea J. A. Komenského a silnou podporou starosty Kralic Den tiskařů připravili. Po mohutných oslavách 400. výročí vydání Bible kralické v jednom svazku 14. září 2013 i skromnější akci 27. září 2014 tak byla založena tradice podzimního připomínání Kralické tiskárny.

Jan Franců

Církev káže

Dokončení ze str. 1

dobrou cestu života. Jejich počet se však stále zmenšuje. Většina ale zůstává nedotčena kázáním a vy jste je také slyšeli, jak bez ostychu řekne jeden za všechny: „Mně kázání nic neříká." Zřejmě v něm nebylo nic, co by mělo vztah k jejich existenci.

Evangelizátoři, zvláště Billy Graham, umějí lépe než normální kazatelé najít témata, která se dnešního člověka dotknou. Tentýž člověk však svým kritickým myšlením odhalí jejich způsoby, vypočítané na úspěch u posluchače. Posléze nelze ani od evangelizátorů očekávat překonání naznačené krize kázání, ačkoli právě Billy Graham pomohl svým upřímným christologickým kázáním nalézt těm, kdo stojí na okraji církevního života, cestu do sborového společenství. Ti, kdo se odcizili, zůstali i jeho kázáním nedotčeni.

Církevní kázání má ještě menší šanci je získat, neboť oni už napřed vědí, že to, co se v církvi káže, totiž spása duše a Boží slovo, je to, co je nezajímá. Nárok kazatelů, že mluví slovo Boží, odmítají jako neospravedlnitelný a vyhlížejí odněkud slovo, které jim nabídne klíč k otevření tajemství jejich osobnosti a zároveň jim otevře i cestu k životu ve společenství.

Ti lidé chodí kolem církve bez zájmu, ačkoliv právě za jejími dveřmi by mohli najít tento klíč, jímž je spočinutí v Kristu a bratrství s věřícími. Sbor věřících k tomu přispívá osobní evangelizací, která je spontánní a záleží v pravdivém, poctivém osobním i společenském životě věřících. Přizná se tak k poznání církevního otce svatého Augustina: „Nepokojné je srdce lidské, dokud nespočine v Bohu."

Prokázalo se, že kázání, které má za sebou instituci, nevzbuzuje u lidí důvěru. Tu naopak získá kázání, které má za sebou společenství. Proto krize postihuje daleko citelněji staré etablované církve než nová společenství evangelická a evangelikální, která také berou vážněji osobní problémy lidí v osobních rozhovorech, ke kterým se staré církve uchylují výjimečně. Tato společenství dávají také svým novým příznivcům zřetelně na vědomí, že je uvádějí nejen k víře, ale také k lásce, kterou společenství prokazuje každému příchozímu od samého počátku.

Oproti starým církvím pěstují vědomí, že bratrství se netýká jen členů navzájem, ale také jejich kazatele, který je první bratr, jenž spolu s druhými naslouchá Božímu slovu a činí je. Ve starých církvích je kázání středem všeho bohoslužebného dění, avšak chybí mu snaha zaujmout všechny posluchače tak, aby chtěli „kázat", až odejdou ze shromáždění, a byli si vědomi, že jsou vyslanci církve ve světě.

Nestačí jen kázat, to platí pro kazatele, nestačí jen nestydět se za evangelium, to platí pro posluchače, oběma je třeba milování bratrstva a aktivní evangelické existence doma i na ulici, na venkově i ve městě. Míru evangelické existence si každý určí sám, váš kazatel i vy.

Josef Veselý

Reformační kaleidoskop

(I) „Přátelé v Kristu, sestry a bratři, sešli jsme se dnes, abychom v bratrské jednotě dosvědčili, jak náš časný i věčný život, který všichni stavíme na společném základu, Pánu Ježíši Kristu, je budován jednotou pravého učení i skutků, jež jsou darem Otce a ovocem Ducha. Napřed ukážeme v pravé svornosti na učení. Pověz nám, bratře katolíku, čím jsi ujištěn o své spáse v Kristu Pánu."

„No, řekl bych, Matka Církev, otec biskup, svaté přijímání – to vše v souladu s Magisteriem, Učitelským úřadem Církve."

„Děkuji. Tyto důrazy jsme my, evangelíci, pohříchu podcenili. Jaký je tvůj názor na otázku spásy, bratře z Českobratrské církve evangelické?"

„Sola fide, sola gratia, pouhá milost skrze víru. Co nad to jest, od Zlého jest."

„Hm, ano... Prosím, bratr z Církve bratrské si přeje něco doplnit?"

"Bratře, odpusťte, ale.. ta cigareta. Máte jistotu spasení? Není znakem pravého obrácení právě vymanění ze zotročujících návyků?"

„Může být, ta otázka zřejmě volá po odpovědi. Co k jistotě spásy vede bratra z Jednoty baptistů?"

„Bratři, důraz je nutno položit na křest dospělých, a to úplným ponořením. Kdo tak ještě neučinil, nemůže mít plnou jistotu, že jeho víra je skutečně dospělá."

„Možná nám k tomu může něco říci bratr metodista, prosím. "

„Existuje, bratři, určitá metoda, cesta, jak dojít pravé jistoty spásy. A potom se můžete radovat ze dne D a hodiny H svého znovuzrození."

„Ano, radujeme se. Bratr z Jednoty bratrské nám to jistě potvrdí, prosím."

„Bible kralická a Komenského Labyrint světa, poklad to naší české reformace, jsou pro mne zdrojem duchovního růstu i trvalého potěšení."

„Tak, děkujeme. Důraz na Písmo a českou reformaci nás povětšině všechny spojuje. Jistě s tím bude souhlasit i náš nečekaný, ale vítaný host z Letničního hnutí."

„Bratři, Duch svatý sjednocuje! Důležité je prožít osobní letnice, jejichž průvodním znakem je dar jazyků a radostná chvála. Aleluja!"

"Kyrie eleison! Souhlasíme s tím, že důraz na chválu je velmi důležitý a potřebný, že ano, bratře adventisto?"

„Mou plnou radost kalí, bratři, pomyšlení, že není pravé důslednosti v plnění Zákona. Každý přece ví, že Hospodin oddělil sobotu jako den odpočinku."

„Děkujeme, bratře, za výzvu k poslušnosti Zákona. Všichni víme, že Zákon za nás naplnil svou obětí Boží Syn a neděle je pro nás památkou jeho slavného vzkříšení. Ale k poslušnosti přikázání nás vede svědomí probuzené milostí Boží. Nemám pravdu, bratře husito?"

„To jistě. Ale poslušnost svědomí v duchu poznané pravdy je víc než podřízení se vynucené autoritě, jak prokázal mistr Jan a naše církev, byť všelijak kulhajíc, se k tomuto odkazu hlásí."

„Jistě, rozumíme, mistr Jan se odvolal ke Kristu, ale po ruce zde byl pouze jeho náměstek a tak Pravda Páně zde byla jaksi zprostředkovaně… Má se člověk podřídit autoritám a vládám světským, jak k tomu nabádá i apoštol Pavel? Co nám k tomu může říci bratr z pravoslavné církve?"

„Zůstáváme věrni odkazu prvotní církve a ve spojení moci světské a církevní, našeho samoděržaví, jsme vždy nacházeli záruku a potřebnou autoritu k zachování míru a posvátného daru života."

„Nezbývá než souhlasit. Tak vidíte, bratři a sestry, nakonec jsme namísto obrazu jednoho stylu představili vlastně mozaiku, která má snad i svůj zvláštní půvab. Každý kamének je součástí celku a bez něho by obraz nebyl úplný. Však stojí psáno, že „milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému". A tak vlastně máme z nouze ctnost. Nouze však zůstává, nutno přiznat, i když se obleče do přijatelného hávu. A tak bychom se měli v pokoře srdcí sklonit před Pánem a svou úzkost mu předložit…

„Pane, tys svým učedníkům zaslíbil Ducha pravdy, který je uvede do veškeré pravdy. Proč jsme tak nejednotní, je to Tvá vůle? Chceš snad, abychom rozmanitostí důrazů byli zbohaceni tak, jak zbohacuješ sbory rozdílností svých darů? Anebo jsou Tvé pravdy tak prosté, že je zjevuješ nemluvňatům a nám chybí prostota i poslušnost? Je-li tomu tak, obrať nás, prosíme, abychom Ti důvěřovali jako děti svému Otci, že bude nakonec jeden Pastýř a jeden ovčinec…"

(II) „A když už nám tedy, bratři a sestry v Kristu, vznikl takový kaleidoskop, mozaika z jednotlivých kaménků, nebudeme ho dále pitvat a zhlédneme dílo církve jako celku. Však náš Pán řekl, že dobrý strom nese dobré ovoce a „po ovoci poznáte je". A tak jistě budeme mít co předložit, jako ratolesti pravého vinného kmene. Začneme zase u bratra katolíka, ti si na dobré skutky zvláště potrpí…"

„No, bývá nám vytýkáno záslužnictví, a tak bych nechtěl všecko to dobré, co bylo v průběhu staletí vykonáno, stavět na odiv. Jen kdybych měl uvést některá jména z těch tisíců blahořečených a svatořečených a zmínit byť jedinou větou jejich dílo, seděli bychom tu dlouhé hodiny…"

„Promiň, že tě přerušuji, bratře, ale rád bych zmínil jedno jméno z doby ne zcela dávné, Giordano Bruno. My, protestanté, to kvitujeme jako dobrý skutek, že byl nyní – i když s odstupem několika set let, nutno přiznat – katolickou církví rehabilitován. Ale upálen byl důkladně, to jo."

„Děkuji, odloučený bratře, za tu vsuvku. Je pravda, že toto jméno Církev zrovna nectí; a mohli bychom pohříchu zmínit i jména jiná, třeba mistry Jana a Jeronýma, tedy z domácí produkce… Takovou dlouhou cestu podnikli, aby byli rekomando odesláni na cestu delší, ze které už není návratu… No, justiční omyly byly a budou, však dobrý strom mívá i shnilé plody… vlastně, tak jsem to nemyslel, promiň, ale aby větev pod tíhou plodů nepraskla, musí se ještě před dozráním sem tam některý plod odtrhnout… A když už jsme u těch nadbytečných plodů, co takhle bratr reformátor Kalvín? Nebral tu reformaci trochu moc, jak se říká, od podlahy? Chudák Servet, lékař to byl dobrej, ale teologii zrovna neovládal, v tom trojičním učení

Dokončení na str. 3

Nástěnný kalendář na rok 2016

"Verše Miroslava Heryána s fotografiemi Jana Vondry" chce připomenout tohoto oblíbeného faráře ČCE.
Právě vychází dotisk již rozebraného nákladu. Kalendář formátu A4 obsahuje mimo stran s meditacemi M. Heryána strany s jeho životním příběhem a informacemi o fotografiích.
Objednávky vyřídí vydavatel
Ing. Jan Vondra,
Medlánecká 19, 621 00 Brno,
tel.: 603 749 991,
e-mail: vondra.h@volny.cz

Brány pro příchod Krále

VI. Stavba i podrazy vrcholí — Nehemjáš 6 a 7,1–5;66–72

Dílo je skoro hotovo – mohutné hradby jsou opraveny a dostavěny. Úspěch Nehemjášovy mise a úsilí věrných Judejců probudily intenzivní snahu nepřátel dílo snad už ne zničit, ale nějakým způsobem problematizovat nebo ovlivnit. Tentokrát nenadávají a nevysmívají se, ale naopak snaží se vůdci Judejců vlichotit, vzbudit dojem, že ho chtějí podporovat. Čtyřikrát mu nabízejí schůzku a společné projednání – není ovšem uvedeno, co chtěli a mohli projednávat. Jak velice to připomíná třeba jednání mezi stranami v konfliktu na Ukrajině v těchto dnech. Nehemjáš jim neskočí na lep, je obezřetný – nevzkáže jim, že s nimi nemá o čem mluvit, ale že je plně vytížen při velkém díle obnovy.

Sanbalat, správce Samaří to tedy zkusí jinak. Pošle „otevřený dopis" (kdo ví, kolik lidí si to už přečetlo?) s nebezpečnými pomluvami a obviněními. „Proslýchá se…" – to je známá metoda šíření pomluv v bulvárním tisku – že Nehemjáš chystá svoji korunovaci na krále. Tedy další židovská vzpoura proti vládnoucí říši! Až se za chvíli dočteme, jak málo bylo Judejců, uvědomíme si absurdnost takového obvinění. Ale jistě se to donese ke králi Artaxerxovi – špatně zakrytá výhrůžka, kterou dodnes používají všelijací vyděrači a gangsteři. Ale my ti chceme pomoct, Nehemjáši! „Proto přijď, poradíme se, jak na to." Nehemjáš v tom správně rozezná pokus o zastrašování, snahu opozice získat alespoň podíl na vlivu v Judsku. Prohlédl primitivní lest a nereaguje. Nebo spíše reaguje opět modlitbou: *Proto nyní, Bože, posilni mé ruce!* Tady bychom si měli uvědomit, že být věřící a věrný Bohu a jeho dílu v církvi naprosto neznamená být naivní. Žel, napořád vidíme, jak se někteří upřímní – a ve své upřímnosti až dětsky naivní – křesťané nechávají nachytat všelijakými sektami a soukromými „spirituálními" skupinami. Naivní víra se bojí Boží pravdy samostatně promýšlet a chce, aby to nějaká autorita dělala za ni. Ježíšovo ocenění dětské víry nebylo chválou naivity, ale skálopevné důvěry v Boha a jeho Slovo. Neřekl jenom „Buďte bezelstní jako holubice", ale také „Buďte obezřetní jako hadi" (Mt 10, 16).

Největší zkoušce byl Nehemjáš vystaven zradou svého duchovního rádce, zřejmě proroka Semajáše. Ten se nechá najmout od Tóbijáše a Sanbalata, aby ho vlákal do zvláštní léčky. Jeho rada vypadá velmi zbožně, biblicky, duchovně. Nehemjášovi prý hrozí smrt rukou nájemného vraha. V Písmu je přece řešení: někdo pronásledovaný za věc, kterou nespáchal, třeba hrdelní zločin, může vniknout i jako nekněz do chrámu a chytit se rohů oltáře (1 Kr 1,50). Tam je v bezpečí. Naštěstí se ani tady nedá Nehemjáš nachytat. Kdyby tak jednal, buď by přiznal nějaký zločin, nebo by zlehčil výjimku z Božích řádů. Jeho odpověď je příkladná: *Což může někdo jako já vstoupit do chrámu a zůstat naživu? Nevstoupím.* Je to jeho nedostatek odvážné víry? Právě naopak. Opět tady můžeme zaslechnout varování pro sebe: Ne všecko, co se tváří zbožně, co je třeba plné citátů z Bible, je určeno pro mne, pro nás. Tak se nechávají někteří lidé přesvědčit, že jejich víra je dosud málo odvážná, že dosud nepřijali vše, co Bůh nabízí. Vede to často ke zmatku až ztrátě víry, když se ukáže, že to tak nefunguje, jak jim bylo nějakým „prorokem" zvěstováno. A Hospodin to Nehemjášovi potvrdil: *Zjistil jsem totiž, že ho Bůh neposlal… Byl najat, abych ze strachu tak jednal a zhřešil.*

Ve verši 15 se dovídáme, že hradby byly dostavěny ve fantastickém termínu pouhých 52 dnů. Výsledkem není jenom, že teď (až ještě budou brány osazeny vraty) bude možno město vojensky bránit. Hlavním přínosem je, že *nepřátelé velice zmalomyslněli. Poznali totiž, že toto dílo bylo vykonáno s pomocí našeho Boha.* A to navzdory zjištění skandální informace, že jeden z vůdců nepřátel dostavby Jeruzaléma, Tóbijáš, měl vnitřní spojence, jakousi „pátou kolonu", kteří si s ním pilně dopisovali, před Nehemjášem ho vychvalovali a Nehemjášovy výroky mu donášeli. Opevnění Jeruzaléma je dovršeno vsazením vrat do bran. Město je tedy konečně plně obrany schopné. Opatrnosti ovšem je stále třeba, a tak Nehemjáš zavede noční uzavírku bran. Tady se dovídáme, že jeho rodný bratr Chananí je hejtmanem celého města a jeho skoro jmenovec Chananjáš velitelem jeruzalémského hradu. Tomu je zde vystaveno krásné vysvědčení: *muž věrnější a bohabojnější než mnozí jiní.* Je dobré, když také křesťanské společenství má takové pracovníky a pracovnice: věrné a bohabojné. - Také stráže na hradbách byly zavedeny jako pravidelná služba – *každý naproti svému domu*. Tady jistě nešlo jenom o majetek, ale především o rodinu. Je to povzbuzení pro nás, abychom celé své rodiny usilovali udržet „v duchovní pohotovosti". Není to snadné, velkou roli v tom hraje vlastní příklad a modlitební zápas o každého člena rodiny.

Situace Jeruzaléma je zvláštní: Mohutnými hradbami a branami je nyní obehnán veliký prostor – snad 1 km^2 – *ale lidu v něm bylo málo. Domy nebyly dostavěny* – to ukazuje, že Nehemjáš zvolil správnou strategii a přesvědčil i ostatní: nejprve zajistit, opevnit celé město, potom teprve pečovat o vlastní osobní a rodinné bezpečí. Uskrovnili své osobní ambice a majetky ve prospěch celku. V této situaci položí Bůh Nehemjášovi na srdce, aby provedl soupis obyvatel. Ve verších 66n se podivíme, že všech obyvatel rozlehlého a opevněného města bylo necelých 50 000. Odhaduje se, že v celé Judeji žilo tehdy jen asi 70 000 Židů. Ale již zhruba za 100 let bylo prý v samotném v Jeruzalémě asi 120 000 obyvatel.

Zajímavý je zápis peněžitých příspěvků, které tito nepříliš početní obyvatelé složili do chrámového pokladu, tedy do společné pokladnice. Přepočítal jsem jenom příspěvky ve zlatě (nechal jsem stranou stříbro a další cennosti). Zlato je tu zastoupeno „darejky", což byly perské dukáty, pojmenované podle krále Daria. Jedna taková mince vážila 130 g. Dnešní aktuální cena zlata je 867 Kč/g. To znamená, že místodržící (Nehemjáš) věnoval ve zlatě ekvivalent 867 000 Kč, představitelé šlechty dohromady 17 340 000 Kč a stejnou částku také ostatní lid. To je celkem jen ve zlatě 35 547 000 Kč. Průměrně na jednu osobu (včetně otroků, kteří jistě dali méně) 711 Kč. Nebyla to daň, ale dobrovolná, zřejmě jednorázová sbírka.

Závěr 7. kapitoly můžeme chápat tak, že se nyní vrátili domů do svých měst ti, kdo pomáhali z venkovských městeček a vesnic. Možná, že odcházeli s myšlenkou: Oni jsou tady v bezpečí a my jdeme do ohrožených domovů. Nebo naopak: Když bude zle, máme se kde ukrýt, nalézt pomoc. Jeruzalém tvořil centrum, páteř obnoveného judského státu, byť to byla jen provincie perské říše. Můžeme tu vyčíst vzor pro živou, milující církev, sbor. Vracíme se z ní každou neděli na svá pracoviště, do svých domovů a vztahů, radostí i problémů. Ale máme pozemské útočiště, které je předjímkou toho nedobytného nového, nebeského Jeruzaléma.

Pavel Javornický

Reakce čtenáře

Ohlédnutí za rozhlasovým vysíláním nedělních bohoslužeb

Ozývám se tentokrát jako senior značně pokročilého věku, který se nemůže zúčastňovat bohoslužeb ve shromáždění svého sboru, a tak bere zavděk možností poslechu bohoslužeb v rozhlasu. V jejich vysílání se střídají s Římskokatolickou církví různé další církve i menší denominace, někdy až soutěživým způsobem. Obvykle troje čtení Písma, kázání povětšině založena na biblickém svědectví, což platí i pro mladší generace katolických farářů.

Někdy mně vadí u některých horlivých denominací zvukové zpestřování pořadu hlučnými zpěvy skupin mládeže za doprovodu kytar a dalších nástrojů, s mnohanásobným opakováním, jejichž obsahu však není rozumět. To žel někdy bývá i na úkor společného zpěvu celého shromáždění.

Jako posluchači mně však zvláště vadí, že zpěv písní bývá většinou ohlašován jen čísly ve zpěvníku. Ve vysílání je prázdná pomlka, než si účastníci shromáždění najdou za předehry varhan udané číslo. Jen málokdy oznámí sám kazatel či pořadatel i název písně, který napoví posluchačům téma společného zpěvu, jemuž nebudou při následném varhanním doprovodu rozumět. Sám název žalmů a písní bývá biblicky zvěstný (*Bůh je sám naše útočiště, Svatá doba-Páně den, Pán Bůh je síla má, Ó ujmi ruku moji*) a může být podnětem k hlubšímu zamýšlení, a snad i k oslovení náhodných posluchačů z mimocírkevního prostředí. Mívám pocit, že píseň ohlášená pouhým číslem vytříďuje nás posluchače na outsiderský okraj pouhých sledovatelů zvenčí, jimž je dovoleno přihlížet, ale bez možnosti užšího zapojení do bohoslužebného společenství. A jestli pořadatelé často doplňují pořad vysílání bližšími údaji o své církvi a sborové činnosti, uvítal bych podobně i při významnějších písních připomínku jejich autora a okolnosti jejich vzniku. Stejně tak, pokud jde o mimořádnou koncertní vložku či pěvecký sbor, je dobré je uvádět bližším vysvětlením.

Tyto připomínky jsou neseny zájmem o zvýšení účinku rozhlasových bohoslužeb. Prosím všechny dosažitelné pořadatele vysílání v našich sborech, aby je přijali jako prosbu jednoho z pravidelných posluchačů.

Jiří J. Otter

Tradiční Hesla Jednoty bratrské 2016 (Ochranovský seniorát ČCE)

vyšla začátkem září a jsou k dostání ve sborech Českobratrské církve evangelické, Církve bratrské, Církve československé husitské a v křesťanských knihkupectvích za 50,– Kč. Objednávky u vydavatele: hesla@dulos.cz. Od 10 ks výše se slevou na 40,– Kč bez placení poštovného.

V ruční pevné vazbě v kožence a s celobarevnými předsádkami (připomínka 600. výročí upálení mistra Jeronýma Pražského) za 90,– Kč (se slevou 70,– Kč).

Petr Heřman: DÚLOS,
Malá Štěpánská 6, 120 00 Praha 2,
mobil/SMS: 607 726 481

Reformační kaleidoskop

Dokončení ze str. 2

měl zmatky...a nenechal si, kluk jeden, domluvit! A tak ho velký reformátor nechal odeslat nahoru ve sloupu ohnivém, aby se na místě přesvědčil… A reformátor Luther? Ten zas nechal rozprášit bludné ovce selské, když si usmyslily, že nastal čas se spojit s dělným lidem a vybudovat ráj na zemi."

„Tak, tak, pozůstalý bratře, byla to tehdy zvláštní doba… Nikdo, zdá se, neměl dost pochopení pro mírovou koexistenci a bratrské soužití… Třeba tenkrát v Paříži, to byla zvláštní svatba, taková bratrovražedná, vraždění nemluvňátek v Betlémě a okolí bylo proti tomu celkem nepatrnou epizodou… Čtyřicet tisíc hugenotů zůstalo tenkrát ležet na poli cti pro větší slávu Církve římské, ad maiorem Dei gloriam! Kde jen ti bratři katolíci sehnali tolik těch dlouhejch nožů? To se musely manufaktury důkladně činit, jistě jim byly slíbeny tučné prebendy! A svatý Otec k tomu nechal razit v Římě pamětní medaile a zaznít slavnostní Te Deum – to že dobrá věc se podařila a věrná láska k Církvi zvítězila! Jistě měl i radost, že už má tolik oveček, pravda, trochu svéhlavých, doma… A to se mi nechce zmínit katary, chudé albigenské... ale nechť, asi jim to církevní učení moc nevonělo, když se mísilo s pachem rozkladu tlející instituce. A tak byli ve jménu kříže důkladně vykouřeni, ne sice kadidlem, ale střelným prachem… Z církve bojující nezůstal ani jeden, všichni přešli v církev trpící a zvítězilou…"

„Pravdu máš, bratře odloučený a v pravdě pomýlený, láska bratrská nebyla tehdy zrovna silnou a hlavně spolehlivou zbraní, lepší bylo opatřit si nějaký ten meč anebo aspoň nůž… Takové „spanilé jízdy" k sousedům na zálety patřily k dobrým zvykům potomků mistra Jana… Jízdy to byly jistě vyčerpávající, když po takové jízdě jich vždycky tisíce usnuly spánkem spravedlivých; a když se náhodou do cesty přichomejt nějakej zakuklenec v mnišské kápi, co nechtěl přijímat obojakým způsobem, šup – a už se houpal na větvi! A ještě pod ním rozdělali ohníček, aby se náhodou od nohou nenachladil… A co takhle reformovaní bratři navzájem? Měli se rádi jako kočka s myší, z bludů obviňovali jedni druhé a ti zase třetí a čtvrté… Když jsme vám to na Bílý hoře nandali, sloužili bratři luteráni děkovné bohoslužby, že jsme to helvítský kacířský bejlí důkladně vykořenili… Radost, nebo spíš bolest, pohledět!"

„Promiňte, bratři a sestry, ale jsme v časové tísni a měli bychom to uzavřít, stejně nám tu diskutují jen dvě strany a ostatní se nedostanou ke slovu. Roma locuta, causa finita, Řím promluvil, spor je ukončen – to přece býval takový požehnaný závěr bratrských diskusí… Obávám se totiž, že kdyby Pán podle našich skutků nakládal s námi, zůstalo by nebe asi prázdné. Anebo má snad někdo odvahu žádat Pána, aby ho posadil po pravici své či po levici? Á vida, přeci jen někdo se tam vzadu hlásí..."

„Buďte bez obav, nebe prázdné nezůstane! Ale nepřipravil ho Jehova pro pseudokřesťany, ale pro sto čtyřicet čtyři tisíce svých věrných a pravých svědků. Amen."

Petr Hušek

Sonet našemu Pánu

T. Campanella (1568 – 1639)

Spíš katům tvým se podobají křesťané než tobě, kterýs za nás zemřel na kříži.
Jak zběhli ze tvých cest a jakou obtíží je pro ně přikázání tebou vydané!
Jdou po lakotě, zradách, útisku – a ne se zhlédnout, Ježíši, ve tvé svaté tváři.
Osnují úklady skryti za oltáři. Horší zlo nikde jinde nečtu zapsané.
S meči teď vyšli na tvé přátele, k nimž patřit smím, ty předobře to víš.
Tvůj znak má život můj, mé svízele.
Až znovu přijdeš, Pane, k zemi níž, přijď raděj ozbrojen.
Kříž dal ti připravit ne Turek nebo Žid, ale tvůj vlastní lid.

Listy M. Jana Husa

61. a 62. Janu z Chlumu

Vyložte mi sen této noci: Viděl jsem, jak chtěli zničit v Betlémě všecky Kristovy obrazy, [1] a ničili je. Já jsem následujícího dne vstal a viděl jsem mnoho malířů, kteří zhotovili ještě více obrazů a krásnějších, na které jsem s radostí pohlížel. A malíři mluvili s mnohými lidmi: Ať přijdou biskupové a kněží a ať je nám zničí! A na to se početné zástupy v Betlémě radovaly a já s nimi. Když jsem se probudil, pozoroval jsem, že se usmívám. Také již mnohým lidem rozhlásili, že nápisy v Betlémě[2] chtějí zničit. Pošlu Vám opis traktátu, [3] který jsem dvakrát přepsal.

Na předcházející list odpověděl 5. března Petr z Mladenovic, tajemník, jménem pána svého Jana z Chlumu následovně:
„Příteli nejmilejší, nemějte starostí vzhledem k vašemu slyšení, poněvadž až neobvykle mnoho se o něm mluví a o jiných vašich činech, a doufáme, že to všechno s dopuštěním Božím dospěje ke svatému konci. Jenom teď zanechte všelikého blouznění a matení své zmořené hlavy a přemýšlejte o tom, jak byste odpověděl na námitky, které tam vznesou proti vám. Ovšemže jistá pravda vám brání rozvažovat, když uvádí: Když budete stát před soudy atd., a dále: Dáno zajisté bude vám v onu hodinu, co byste mluvili.
Výklad snu je tento:
Vymalovaný obraz Kristův na stěnách Betléma (vlastně: domu chleba) je jeho život hodný následování. I Písmo svaté, tam také napsané, je nezničitelné; a to obojí se nepřátelé kříže Kristova pokoušejí zničit na večer, kdy jim zajde slunce spravedlnosti, pod čímž je třeba rozumět jejich převrácený život, a myslí si, že to obojí v paměti lidu upadne v zapomenutí. Ale na zítří, když slunce spravedlnosti vyjde, kazatelé po domech to budou hlásat, obojí ještě skvěleji obnoví a namalují, co bylo mluveno do uší lidu a skoro již upadlo do zapomenutí. A z toho všeho vzejde velká radost těm, kteří to uvidí. A i když nyní Hus, složе slabé tělo, je vydán za oběť a byl ponížen, přece v budoucnu, jak doufáme, s tím, který přebývá v nebesích, jako ze sna tohoto bídného života procitne a bude si činit posměch z těch ničitelů obrazů a písma; ba snad i nyní ještě s dopuštěním Božím ty obrazy spolu s písmem s největší horlivostí jasněji obnoví a vymaluje pro společenství a svým milým přátelům.
To je výklad mistra bibrašského (totiž Jana z Chlumu), který ve stejném smyslu vykládá podobné místo vidění Danielova. Tam totiž pták, který plaval na moři, vypadal, že se opírá o skálu, což obojí napovídá o nepodvratitelné pevnosti odolávání. Vaši přátelé a následovníci jsou vašimi spisy velmi potěšeni, i když jsou známy jen velmi malému počtu. Dnes přišel vyslanec krále francouzského do Kostnice."

Na tento dopis Chlumův opět odpovídá Hus přítomným listem, dle Novotného Petrovi Mladenovicovi, vykládá svůj sen a potěšuje sebe sama z Písem svatých.
Užitečné útěchy se mi dostalo ze všeho svrchu psaného. Doktor bibrašský[1] se ve svém výkladu shoduje s mým míněním, ovšem platí známý předpis Katonův:[2] Na sny nedbej! A také platí Boží přikázání, abychom se neobírali sny. Ale doufám, že Kristův život, který jsem prostřednictvím jeho slova maloval do lidských srdcí v Betlémě a který oni chtěli zničit, když nejprve přikazovali, aby se nekázalo ani v kaplích[3] ani v Betlémě, potom, aby Betlém byl srovnán[4] se zemí, že ten Kristův život bude malován k radosti lidu, který miluje Kristův život, od početnějších a lepších kazatelů než jsem já. A z toho se budu těšit, jak říká náš doktor, když se probudím, to je, když vstanu z mrtvých. A Písmo, které jest na stěnách Betléma, nepomine, třebaže proti němu Páleč horlí s největším hněvem, když říká, že skrze ně jsem do lidu zavedl bludy. A tentýž Páleč se také co nejusilovněji snaží, aby to Písmo bylo smazáno a aby mne co nejvíce ponížil, když mne, schváceného nemocí, před mnohými pozdravil nejhroznějším pozdravením, které vám, bude-li se líbit Bohu, později sdělím.[5]
Přemýšlení o námitkách ponechal jsem Pánu Bohu, k němuž jsem se odvolal, kterého jsem si vyvolil za soudce, zástupce a obhájce, když jsem v přítomnosti kommisařů výslovně řekl: Pán Ježíš, který vás všecky bude brzo soudit, ať je mým obhájcem a zástupcem; jemu odevzdal jsem svůj spor, jako on svou při odevzdal Bohu Otci. On je to, kdo řekl, jak uvádí pan doktor bibrašský: Nestarejte se atd. Neboť Kristus řekl:[6] Proto složte to v srdcích svých, abyste nebyli pečliví, jak byste měli odpovídat; já zajisté dám vám ústa a moudrost, kteréž nebudou moci odolat ani proti ní obstát všichni vaši protivníci. A k tomu praví blahoslavený Jeroným:[7] Jako by Pán zřetelně řekl: „Nestrachujte se, neděste se, vy vstupujete do zápasu, ale já bojuji, vy pronášíte slova, ale já jsem to, kdo mluví."
A dále se říká: „Budete pak zrazováni i od rodičů a bratří, od příbuzných i od přátel a některé z vás zabijí." „Menší bolest způsobuje zlo, které zakoušíme od cizích. Více však nás souží ty útrapy, které trpíme od těch, na jichž úmysly jsme se spoléhali, protože s tělesnou pohromou nás svírá bolest ztracené lásky." Tak píše Jeroným. A co se týká Pálče, moje bolest je jasná. Skutečně, doktor bibrašský je nad pana Jindřicha[8] a nad mistra Jana z Janovic.[9] Ostatní vejde ve známost později, bude-1i se Bohu líbit. Pokynů, který mi dal doktor bibrašský ohledně listů, ať dbá sám, protože Kristus říká: Nepřátelé člověka jsou domácí jeho. Také říká: Budete zrazováni od rodičů atd. Buďte zdrávi a zachovejte všichni stálost v Kostnici[10], kteří tam jste spolu. Pozdravujte, prosím, všecky přátele, ale opatrně, aby se neřeklo: Jak víte, že já je pozdravuji?

61. a 62. Husův dopis podle vydání Bohumila Mareše (1851 – 1901, evang. farář a církevní historik) z r. 1911 (již 3. vydání), který také připojil vykladačské poznámky, které zde uvádíme.
V roce 2015 Husovy dopisy převedeny do současnější češtiny.

61. Janu z Chlumu.
R. 1415, (1415, 5. března.)
Žádá, aby mu vyložil sen, který měl o kapli Betlémské.
1) Skutečné obrazy, Krista v různých polohách představující. 2) Které Hus r. 1413 na vnitřní stěny kaple dal napsati latinským jazykem a které obsahovaly o šesti bludech 6 kapitol nadepsaných: Stvořiti, Věřiti, Odpuštění hříchů, Poslušenství, Kletba neb vyobcování, Svatokupectví. 3) Hus sepsal v Kostnici následující traktáty: před svým uvězněním „O přijímání krve Kristovy pod způsobou vína se strany nekněží", pak tři řeči, které k svému ospravedlnění na sněmě chtěl prosloviti, „O dostačitelnosti zákona Kristova k správě církve", „O vysvětlení své víry", „O pokoji"; ve vězení dominikánském pak svým žalářníkům Robertovi, Jakubovi, Řehořovi „O poznání a milování Boha", „O pokání", „O přikázáních a modlitbě Páně", „O hříchu smrtelném", „O třech nepřátelích člověka a sedmi smrtelných hříších", „O manželství" a „O svátosti těla a krve Páně". Pal. 232.

62. Janu z Chlumu.
R. 1415. (1415, brzo po 5. březnu.)
1) Jan z Chlumu, žertovně tak jmenovaný, poněvadž na cestě do Kostnice v městě Bibrachu mnoho a často se bavil s kněžími a jinými muži učenými o poslušenství papeže, o vyobcování a jiných předmětech, tak že se po městě rozšířila pověst, že sám Jan z Chlumu doktorem bohosloví jest. 2) Roku 234 před Kr. narozený, vynikající Říman přísných mravů a řečník. 3) Bulla papeže Alexandra V. ze dne 20. prosince 1409 (viz č. 9). 4) Viz č. 26
Úvod. 5) Viz list 73., pozn. 6. 6) Evangelium Matoušovo kap. 10 7) Viz č. 10. 8) Z Chlumu na Lacemboku. 9) Jana z Reinšteina, viz č. 57, pozn. 8. 10) Stálost v Kostnici (constantiam in Constantia), slovní hříčka.

Etický odkaz Alberta Schweitzera

V letošním roce v měsíci září uplynulo již padesát let od chvíle, kdy zemřel výrazný protestantský teolog, vysokoškolský učitel filosofie, lékař v Africe a úspěšný varhanní interpret J. S. Bacha Albert Schweitzer, nositel mnoha čestných doktorátů, prestižních cen včetně ceny Goethovy, Pullitzerovy, Řádu rovníkové hvězdy a Nobelovy ceny míru. Nazývali ho apoštolem racionálního křesťanství, neboť jeho cesta víry byla především cestou filosofického myšlení a rozumové úvahy, nikoli cestou dogmatu. Vedl své posluchače k hlubšímu rozvažování o tajemstvích života a docházeli společně k závěrům, že je to právě domýšlení elementárních otázek – především té nejdůležitější – otázky po smyslu našeho bytí – které v člověku vyvolávají zásadní zneklidňující otazníky. Jsme vposledu opravdu jen hrstka hlíny, hrstka popela? Nebo je tomu všemu úplně jinak? Také při hledání odpovědí na záhadu existence dobra a zla si uvědomovali, že je nejsou s to sami uspokojivě vyřešit. Otazníky zůstávají – již celé věky! Nechce-li tedy člověk rezignovat, odpovědi vzdát, musí připustit uznání vyšší autority – Boha. U něho pak může předpokládat, hledat, očekávat jednou poznání úplné. Bylo to tedy hluboké racionální, logické myšlení, které přivedlo Alberta Schweitzera k náboženství, k Bohu, s nímž lze, jak jako teolog zdůrazňoval, dosáhnout společenství jedině láskou.

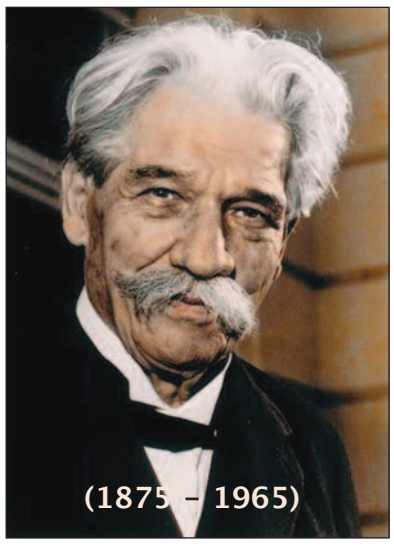

"Kdo poznal, že idea lásky je duchovní paprsek, který k nám proniká z nekonečnosti, přestane na náboženství žádat úplné poznání toho, co je nadsmyslové. Čím hlubší je zbožnost, tím méně je náročná, pokud jde o poznání věcí nadsmyslových. Je jako cesta, která vede mezi pahorky, ale ne přes jejich vrcholy."
Kázání, jak říkával, mu bylo „vnitřní potřebou". ("Zdálo se mi podivuhodně krásné moci každou neděli mluvit k shromážděným lidem o posledních otázkách života.")
Albert Schweitzer rovněž velmi miloval svou práci učitelskou, uměleckou a práci vědeckou, ale rozhodl se, že jeho hlavní životní náplní, až dokáže ve vědě a umění, co si předsevzal, bude bezprostřední služba trpícímu člověku, neboť *"se mu stávalo stále jasnějším, že nemá vnitřní oprávnění, aby přijímal svoje štěstí, své zdraví, svou pracovní zdatnost jako cosi samozřejmého, jaksi zaslouženého. Z nejhlubšího pocitu štěstí vyplynulo mu pozvolna poznání Ježíšova slova, že nesmíme svůj život podržet pro sebe."*

Milada Kadůrková
Pokračování příště

Bratrský biskup a myslitel Jan Amos Komenský

(narozený 28.3.1592 v Nivnici – zemřel 15.11.1670 v Amsterodamu)

Brzy osiřel a zchudl a byl v péči příbuzných. Péčí Jednoty bratrské získal středoškolské vzdělání v Přerově a vysokoškolské v Herbornu a (na půl roku) v Heidelbergu. J.A. Alstedt ho podnítil ke vševědným a všenápravným snahám. Cestoval rovněž po Německu a Nizozemí. Učil potom na bratrském gymnáziu v Přerově, byl ordinován a 1614 se stal kazatelem a rektorem školy ve Fulneku. Do jeho života nepříznivě zasáhla Třicetiletá válka (1618-1648), zemřela mu první manželka a obě děti, on musel opustit sbor, skrýval se v Čechách na žerotínském panství a 1628 se ještě s jinými členy Jednoty vystěhoval do polského Lešna. Tam našel nadlouho svůj nový domov, staral se o Jednotu (od 1632 jako senior a od 1648 jako biskup), její školu a tiskárnu. Odtud navštívil Nizozemí, Anglii a Švédsko a usadil se v (Švédy obsazeném) Elblongu (1642-1648). Zde napsal mnoho svých pedagogických a didaktických pojednání a pomůcek. Znovu ovdověl a potřetí se oženil. Léta 1650-1654 prožil v Šarišském Potoku, kde vedl gymnázium sedmihradských Rákoczych. Odtamtud se snažil ovlivňovat i politické dění. Když bylo (1656) Lešno vypáleno, přestěhoval se do Amsterodamu. Po léta byla jeho mecenášem zbohatlá rodina de Geerových a podporoval ho také akademický senát. Pravděpodobně se účastnil života (emigrantské) valonské církve, v jejímž kostelíku v Naardenu byl pak 1670 pochován.
Komenský patří mezi největší české myslitele a (česky i latinsky píšící) spisovatele, jeho tvorba zahrnuje práce náboženské, didaktické a všenápravné. V jeho díle se odráží bratrská teologie, dědictví renesanční i nastupující období barokní. Najdeme v něm prvky racionální i mystické (asi odtud jeho důvěra k soudobým vizionářům). V mnohém ukazoval daleko kupředu. Mezi významné komeniology patří Ján Kvačala, Dagmar Čapková a Milada Blekastad-Topičová.
Z jeho četných náboženských spisů uveďme: Labyrint světa a ráj srdce (1623), Kšaft umírající matky Jednoty bratrské (1650), Jedno potřebné (1668) a Kancionál (1659). Z didaktických je Brána jazyků otevřená (1631), Škola hrou (1654), Velká didaktika (1632) a Informatorium školy mateřské (1630). Všenápravné spisy vrcholí v sedmidílné Všeobecné poradě o nápravu věcí lidských (1. svazek vydán 1657 a poslední 1966).
„Všechněm pak spolu jednotám křesťanským odkazuji roztoužení se po jednomyslnosti a smíření se a spojení ve víře a v lásce k jednotě ducha."
(Kšaft umírající matky jednoty bratrské)
Bohuslav Vik

Kostnické jiskry

19. července 1914 — List budící české svědomí — č. 12

Dodržme slovo!

F.T. – Slovo dělá muže – praví české přísloví. Člověk, který slova svého nedrží, podoben je třtině větrem se klátící, podoben je obloze, která za jitra ukazuje na slunný den, po chvíli však zahalí se mraky, spustí déšť, hromobití a skryje teplé paprsky slunce nadobro.
Tak jest tomu i s nedodrženým slovem, které dáme svému sousedu, příteli, bratru, ano věcem daleko světějším, jako jest např. naše přesvědčení, poznání, náboženství, Bůh. Ano, zde nutno se postaviti, vložiti ruku na srdce a vyzpovídati se svému svědomí.
Jsme na schůzi, kde horujeme o nápravu sebe i ostatní společnosti lidské, povznešená, často nadšená slova z úst řečníků lapáme, by ani jediné nám neuklouzlo, rozčilujeme se nad licoměrností, zradou, lží a nespravedlností, která lidstvo tíží, a bouřlivým „slibujeme" téměř řečníka vyrušujeme. Však to ale bývá vše.
Mnozí máme jistotu téměř nezvratnou, že to, co často náboženstvím zveme, vlastně náboženstvím není, nýbrž spíše pravého náboženství břemenem, jež je tíží – víme to, uvažujeme o tom, říkáme si a slibujeme sobě sami i před jinými, že průchod dáme tomu, co pravdě jest bližší…
Jsme národem českým. Není daleko den, kdy 500 let bude tomu, kdy veliký bratr náš Jan v daleké Kostnici na hranici zemřel. Proč? Proto, poněvadž dodržel slovo. Ano, jedině proto. A slovo to bylo veliké. On slíbil Kristu, vlasti, přátelům, že to poznání, které v něm – zaseto evangeliem – vzrostlo, bude plnit, hájit před zlobou jakoukoliv, a slovo jeho stalo se skutkem.
Podobně jednali i naši Čeští bratři, a než by zrušili slovo dané svému svědomí, raději volili vyhnanství, žalář, smrt.

Inzerce

Rakouské Alpy - "GRÜNE AU" - Křesťanský samoobslužný rekreační dům (+bungalov pro 2 rodiny) - St.Wolfgang, Salzkammergut. Celoroční prvotřídní dovolená, místo, kde i duše může dýchat. Cena eur 20,00/osobu,den - děti a skupiny sleva - www.christliches-freizeitheim-gruene-au.de.
J. Potoček - tel. 49 553 9393 - georgepot@seznam.cz

č. 7

Evangelický týdeník - Kostnické jiskry
Vydává Kostnická jednota
Redakce a administrace v Praze 2, Ječná 19, PSČ 120 00, tel.: 224 919 607,
e-mail: ET.KJ@worldonline.cz
www.evangelickytydenik.cz
Celoroční předplatné 481 Kč, jednotlivé číslo 13 Kč. Č.ú.: 228961190/0300
Redaktor: Bohumil Kejř
Uveřejněné příspěvky nemusí vždy vyjadřovat stanoviska vydavatelů.
Nevyžádané materiály redakce nevrací, ani neuschovává.
Tiskne Grafotechna
Distribuci provádí:
* Pro jednotlivce: Česká pošta, s.p. bezplatná infolinka České pošty 800 300 302
adresa pro písemný styk:
Česká pošta oddělení periodického tisku Olšanská 9, 130 00 Praha 3
e-mail: postabo.prstc@cpost.cz
*Hromadné zásilky: A.L.L.Production s.r.o., Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234092851
Registrační číslo MK ČR: E 365
ISSN 0139-505X